

**ИЗПЪЛНЕНИЕ ВЪРХУ ЦЕННИ КНИЖА, ВЗЕМАНИЯ ПО
ИЗПЪЛНИТЕЛНИ ЛИСТОВЕ И ПАРИЧНИ СРЕДСТВА**

НОРМАТИВНА УРЕДБА

Чл. 232 от ДОПК

Закон за публичното предлагане на ценни книжа

Закон за пазарите на финансови инструменти

I. ИЗПЪЛНЕНИЕ ВЪРХУ ЦЕННИ КНИЖА

1. Обект на изпълнение – ценни книжа

1.1. Налични ценни книжа

Наличните ценни книжа са документи със законоустановена форма и съдържание, които материализират прехвърлими права, неотделими от съответната ценна книга. С прехвърлянето на ценната книга се прехвърлят и правата, материализирани в нея. Наличните ценни книжа могат да материализират:

- парични вземания - запис на заповед, менителница, чек;
- непарични вземания - коносамент, складов запис;
- съвкупност от права:

- **дялови ценни книжа** - акции в дружества и други ценни книжа, еквивалентни на акциите в капиталови дружества, персонални дружества и други юридически лица, както и депозитарни разписки за акции и акции,

- **дългови ценни книжа** – облигации. Дълговите ценни книжа представляват прехвърлими вземания за предварително определен или определяем доход срещу емитента на ценните книжа, възникнали вследствие на предоставени му в заем парични средства или други имуществени права. Дълговите ценни книжа могат да изразяват и други права, ако това не противоречи на закона.

1.2. Безналични ценни книжа

Издаването и разпореждането с безналични ценни книжа има действие от вписването им в Централния депозитар. Разликата между налични и безналични ценни книжа е в техния носител. При наличните ценни книжа правото се идентифицира с ценната книга, като

**ИЗПЪЛНЕНИЕ ВЪРХУ ЦЕННИ КНИЖА, ВЗЕМАНИЯ ПО
ИЗПЪЛНИТЕЛНИ ЛИСТОВЕ И ПАРИЧНИ СРЕДСТВА**

ценната книга не може да се прехвърля без материализираните в нея права. При безналичните ценни книжа правата възникват само ако ценната книга е вписана в регистъра.

2. Изпълнителни способности

Изпълнителните способности при изпълнение върху ценни книжа зависят от вида на ценните книжа.

2.1. Изпълнение върху налични ценни книжа

При изпълнение върху налични ценни книжа на длъжника са допустими следните изпълнителни способности:

- **суброгиране на публичния изпълнител в правата на длъжника спрямо лицата, които са задължени по ценната книга**

При налични ценни книжа, материализиращи вземания, публичният изпълнител се суброгира в правата на длъжника по ценната книга спрямо лицата, задължени по нея – т.е. встъпва в правата на длъжника, които са насочени към събиране на вземането на длъжника, материализирано в ценната книга.

Публичният изпълнител се суброгира в правата на длъжника по ценната книга с постановление. След влизане в сила на постановлението за суброгация публичният изпълнител предприема мерките по чл. 230, ал. 4 от ДОПК, като изпраща на третото задължено лице нареждане за изпълнение. Третото задължено лице е длъжно да внесе дължимата по ценната книга сума по посочената от публичния изпълнител сметка или да му предаде вещите в 3-дневен срок от получаване на разпореждането.

- **продажба на ценните книжа**

При изпълнението върху ценни книжа, които материализират съвкупност от права – акции, суброгирането на публичния изпълнител в правата на публичния длъжник е с цел продажба на ценната книга на акциите. В този аспект публичният изпълнител се суброгира в имуществените права на длъжника по ценната книга – правото на дивидент и правото на разпореждане със същата.

Този способ се прилага и в случаите, при които след суброгация на публичния изпълнител в правата на публичния длъжник по ценната книга, материализираща вземания,

**ИЗПЪЛНЕНИЕ ВЪРХУ ЦЕННИ КНИЖА, ВЗЕМАНИЯ ПО
ИЗПЪЛНИТЕЛНИ ЛИСТОВЕ И ПАРИЧНИ СРЕДСТВА**

третото задължено лице не изпълни разпореждането за изпълнение. Възможно е и по отношение изпълнението върху този вид ценни книжа да се предприеме направо продажба, без да се преминава задължително през суброгация в правата на длъжника.

Наличните ценни книжа се продават от публичния изпълнител съобразно правилата за публична продажба на недвижим имот /виж фишове дял IV.VII.III/. Същите могат да се продават поотделно и/или в пакети.

Публичният изпълнител прехвърля всяка ценна книга по надлежния за нея начин и я предава на купувача след влизането в сила на постановлението за възлагане. Когато ценната книга се прехвърля с джиро, редът на джирата не се прекъсва.

2.2. Изпълнение върху безналични ценни книжа

Безналичните ценните книжа са прехвърлими права, регистрирани по сметки в Централния депозитар, а за държавните ценни книжа - регистрирани по сметки в Българската народна банка или в поддепозитар на държавни ценни книжа, или в чуждестранни институции, извършващи такива дейности.

Безналичните ценни книжа се продават чрез банка по установения за тях ред, като публичният изпълнител действа от свое име и за сметка на длъжника. Банките действат като инвестиционен посредник и извършват сделките срещу вознаграждение, което е за сметка на длъжника.

Държавните ценни книжа се продават по реда на наредба № 5 от 4 октомври 2007 г. за реда и условията за придобиване, регистриране, изплащане и търговия с държавни ценни книжа /В сила от 01.11.2007 г., издадена от Министерството на финансите и Българската народна банка, обн. ДВ. бр.85 от 23 Октомври 2007г./

Със сумата от продажбата на ценните книжа се удовлетворява публичното вземане.

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ ВЪРХУ ВЗЕМАНИЯ ПО ИЗПЪЛНИТЕЛНИ ЛИСТОВЕ

1. Обект на изпълнение

**ИЗПЪЛНЕНИЕ ВЪРХУ ЦЕННИ КНИЖА, ВЗЕМАНИЯ ПО
ИЗПЪЛНИТЕЛНИ ЛИСТОВЕ И ПАРИЧНИ СРЕДСТВА**

Изпълнителният лист е съдебен акт, който удостоверява право на принудително изпълнение, като задължава и овластява изпълнителния орган да пристъпи по молба на кредитора към принудително изпълнение на изпълняемото право /изискуемо и ликвидно притезание/, доказано с изпълнителното основание, въз основа на което е издаден изпълнителният лист и чието съдържание той възпроизвежда.

Притезанията са субективни права, които имат за предмет дължимо поведение, чрез които ще се достави на правоимащия определена облага – парична сума, владение, държане, ползване, изработване, работна сила и всякакви други полезни за правоимащия последици от определени действия и бездействия на длъжника.

Обект на изпълнение по реда на чл. 232 ал.6 от ДОПК са вземанията по издадени в полза на публичния длъжник изпълнителни листове – т.е. не на всякакви притезания, а на парични вземания – например парични вземания:

- с облигационен характер – вземания за дължимото на публичния длъжник възнаграждение по договор за услуги, или
- с трудовоправен характер – вземания за неизплатено трудово възнаграждение, или
- с вещноправен характер - вземания за неизплатена цена по прехвърлителна сделка и др.

2. Изпълнителен способ

Вземанията по изпълнителни листове се изпълняват, като публичният изпълнител се суброгира в правата на длъжника с постановление.

Вземанията се изпълняват, като се прилага разпоредбата на чл. 230 от ДОПК - Принудително изпълнение от трети лица, които не са банки – Виж фиш IV.VI.IV.8.

III. ИЗПЪЛНЕНИЕ ВЪРХУ ПАРИЧНИ СРЕДСТВА

1. Обект на изпълнение - парични средства на длъжника в лева или валута

**ИЗПЪЛНЕНИЕ ВЪРХУ ЦЕННИ КНИЖА, ВЗЕМАНИЯ ПО
ИЗПЪЛНИТЕЛНИ ЛИСТОВЕ И ПАРИЧНИ СРЕДСТВА**

Това са парични средства на длъжника в лева или валута, намерени в служебни помещения и каси на длъжника или в сейфове в обществени или частни трезори, включително банкови.

2. Начин на изпълнение

Когато изпълнението се извършва върху парични средства на длъжника в национална или чужда валута, същото се извършва чрез разпореждане на публичния изпълнител за изземването ѝ за удовлетворяване на публичното вземане. Паричните средства се изземват, описват и внасят по сметката на публичния изпълнител. При преизчисляване на курса на чуждата валута се прилага курсът на банката, чрез която се извършва операцията по продажбата на валутата.